

“Sri Lanka corre el risc d’acabar tenint un règim militar”

L'ex-presidenta de Sri Lanka Chandrika Kumaratunga va venir a Barcelona fa pocs dies.

Chandrika Kumaratunga fou presidenta de Sri Lanka des del 1994 fins al 2005. Durant el seu mandat va negociar la pau amb els Tigres tàmil. Enguany, el seu successor ha ordenat una gran ofensiva de l'exèrcit que ha posat punt final a 25 anys de guerra civil.

Chandrika Kumaratunga (Colombo, Sri Lanka, 1945) ha estat la primera i única dona que ha arribat a la presidència de Sri Lanka. Fa uns dies que va ser a

Barcelona per a participar en el sisè Diàleg Orient-Occident, organitzat per Casa Àsia.

—El mes de maig passat, l'exèrcit de Sri Lanka va posar fi a una guer-

ra civil entre les ètnies singalesa i tàmil que feia més de 25 anys que durava. N'esteu satisfeta, de la manera com ha arribat aquest final?

—Estic molt satisfeta que el govern hagi acabat el terrorisme al meu país. És un problema que afecta el món sencer. Però hi ha hagut molts civils morts, tot i que no se sap ben bé quants, perquè no hi ha acord sobre la xifra. A més a més, encara hi ha 300.000 refugiats que no han pogut tornar a casa. Caldria que aquests refugiats fossin enviats a casa com més aviat millor.

—Aleshores, considereu que el govern que presideix Mahinda Rajapakse no ha fet bé les coses?

—El govern hauria de permetre el retorn dels refugiats i donar compensacions econòmiques per tal que la gent pugui reconstruir les cases, que han estat destruïdes per la guerra.

—L'ajut militar de la Xina ha estat la clau per a vèncer els Tigres tàmls o hi ha més raons de pes?

—La Xina ven armes a Sri Lanka des de fa molt de temps. Durant el meu govern vam comprar-hi molt de l'equipament que posseeix l'exèrcit avui dia. Aquesta no és pas la clau de la victòria. La clau ha estat que el govern actual ha decidit tirar pel dret. Durant la meua presidència no vam voler forçar les coses. Els Tigres estaven envoltats de civils i no volíem forçar-ho per no causar víctimes entre la gent.

—De fet, durant la vostra presidència va intentar fer la pau amb els rebels tàmls. Per què no va poder arribar-hi a una solució política i pacífica?

—Nosaltres vam voler persuadir els Tigres d'arribar a una solució política i vam signar un acord amb ells. Va ser el primer acord seriós que un govern de Sri Lanka signava amb els Tigres. Era un acord que preveia el desenvolupament conjunt de la província del nord. Va ser l'inici d'una solució pacífica.

—Per què va fracassar aquesta solució?

—Tres mesos després, la meua etapa presidencial es va acabar i el president que em va succeir [Mahinda Rajapakse, el president actual] no va voler reconèixer aquell acord.

—Després de l'ofensiva que va acabar el mes de maig passat, el conflicte amb els tàmls s'ha resolt definitivament o és possible que es revifi?

—El conflicte no s'ha acabat. Però sí que l'organització dels Tigres tàmls ha estat completament desfeta. Encara queden petits grups, però ja no hi ha possibilitat que el conflicte armat es reproduïxi.

—La vostra família, i fins i tot vós mateixa, ha sofert diversos atemptats al llarg dels anys. Fa un mes, en un viatge per l'Índia, va dir que teníeu por per la vostra seguretat. Per què?

—Aquelles paraules van ser mal interpretades. Vaig dir és que si jo digués

la veritat d'allò que passa a Sri Lanka la meua vida correria perill. La gent que parla, desapareix. Hi ha un gran control sobre la premsa. Darrerament dotze periodistes han estat morts. Vaig dir que no hi ha llibertat per dir la veritat, que al meu país la veritat no es pot dir.

—A banda dels periodistes que han estat assassinats, els tàmls que viuen al nord de Sri Lanka reben agressions físiques?

—La gent rep agressions físiques si parla; si no parla, no.

—Així, el poble tàmil del nord de l'illa no té tots els drets garantits. És per això que dieu que el conflicte no està resolt?

—El govern actual té una oportunitat formidable de resoldre el problema amb els tàmls, una possibilitat que mai no havia existit fins ara. Han eliminat els Tigres, però no hi ha signes que el govern vulgui resoldre el problema d'una manera pacífica. En aquest moment hi ha les condicions necessàries per a començar el diàleg, però totes les declaracions que fa el govern queden només en paraules. Cal que el govern, la gent i la comunitat internacional es posin ràpidament a treballar per trobar-hi una solució.

—Sobre quina base?

—Un bon punt de partida seria la llei constitucional que havia proposat durant la meua presidència, que va ser acceptada per la majoria del poble tàmil, amb l'excepció dels Tigres, i també per la majoria dels singalesos i dels musulmans que viuen a Sri Lanka. Fins i tot la comunitat internacional, inclosa l'Índia, diu que seria la millor solució.

—En què consistia exactament el pla de pau que proposàveu?

—Durant la meua presidència vam evitar de fer la guerra, però, alhora, vam evitar que el terrorisme arribés al poder. Vaig donar facilitats als tàmls, cosa que el govern anterior els havia negat. Estàvem disposats a donar-los molt poder; és a dir, a transferir-los competències en una línia federalista. Jo acceptava un sistema federal i vaig presentar un projecte constitucional que anava per aquest camí. Però els Tigres no ho van acceptar i van tornar a la guerra. Els Tigres volien un estat separat.

—Aleshores, va optat per la via armada...

—Ells van començar la guerra i nosaltres ens vam trobar obligats a respondre-hi. Un cop començat el conflicte militar, els Tigres van prendre tota la terra de la província del nord. Uns deu milions de civils van ser obligats a abandonar Jaffna, la capital del nord. Durant el meu govern vam fer una crida perquè la gent tornés, independentment de si donaven suport o no als Tigres. Excepte unes 50.000 persones, tothom va tornar.

—Es calcula que la guerra civil ha deixat uns 90.000 morts durant els darrers 25 anys. Creieu que és un preu just per a evitar la partició de Sri Lanka?

—No hi havia cap més solució.

—Fa uns quants dies, el general Sarath Fonseka, que dirigí l'ofensiva final de l'exèrcit de Sri Lanka contra els tàmls, va marxar dels Estats Units, on feia un viatge oficial, sense voler reunir-se amb una comissió del govern d'aquell país i respondre a les seves preguntes sobre possibles crims de guerra. Creieu que a Sri Lanka s'han comès crims de guerra al llarg de l'ofensiva contra els Tigres tàmls?

—Això hi ha gent que ho diu, però el govern ho nega. Jo no puc dir res perquè no ho sé. Caldria que es fes una investigació per esbrinar-ho.

—També hi ha qui diu que el general Fonseka es presentarà a les eleccions presidencials, com a rival del president Rajapakse, que és previst es facin el 2010. Teniu por que si aquest general arriba al poder estableixi un règim militar a Sri Lanka, com alguns analistes pronostiquen?

—El risc que Sri Lanka acabi tenint un règim militar hi és, encara que el general Fonseka no arribi al poder. Sota el govern actual els militars han esdevingut molt poderosos. En un país on les institucions polítiques, els partits i la premsa estan controlats per passar això. Quan en un país les institucions són oprimides, allò que arriba després són els militars. El govern, potser sense voler-ho, els ha preparat el terreny.

Xevi Camprubí